

‘We moeten bij euthanasie nog meer aandacht hebben voor de familie en het rouwproces’

31/01/2020 om 11:25 door Klaas Maenhout

Marc Cosyns. Foto: Simon Mouton

Volgens de voorzitter van Domus Medica, Roel van Giel, dringt een evaluatie zich na het euthanasieproces op. Expert stervensbegeleiding Marc Cosyns pleit voor meer transparantie bij de euthanasiecommissie.

‘Ik ben in de eerste plaats heel erg opgelucht’, stelt Marc Cosyns, expert stervensbegeleiding (UGent), huisarts en medestichter van vzw Vonkel. ‘De rechtszaal was niet de plaats om een evaluatie van de euthanasiewet te maken.’

Cosyns denkt in de eerste plaats aan de familie van Tine Nys. ‘Zij hebben een rouwproces door te maken.’ De arts voegt eraan toe dat ‘we nu al meer rekening met de entourage en de context van de persoon houden dan tien jaar geleden’.

‘We doen ongelofelijk ons best, maar misschien moeten we in de toekomst nog meer aandacht hebben voor de familie en het rouwproces. Ik zeg vaak aan patiënten: ik help jou om te sterven, en dan ben je er niet meer. Maar de mensen die achterblijven moeten het wel een plaats geven. Zeker in niet-terminale situaties moeten we daar de tijd voor nemen als een vorm van palliatieve zorgvuldigheid, zou ik zelfs durven zeggen.’

Volgens Cosyns is er nu nood aan een periode om alles op orde te stellen. ‘Er gebeurt en verandert enorm veel in het werkveld van sterven, dood en rouw. We moeten nu – bijvoorbeeld gedurende drie à zes maanden tijdens een onderzoeksfase of een periode van gedoogbeleid zoals ooit in Nederland - kijken welke situaties we anno 2020 verwerken, en dat vervolgens transparant melden. Het grote probleem is transparantie. Momenteel weet enkel de evaluatiecommissie wat er zagezegd gebeurt via de beperkte aangiften. Die transparantie kan een maatschappelijk debat op gang brengen.’

Voorzitter Domus Medica Roel van Giel: ‘Schuldig verzuim van voorbije achttien jaar wegwerken’

‘De komende maanden gaan nog crucialer zijn dan het proces zelf’, reageert Roel van Giel, voorzitter huisartsenvereniging Domus Medica. ‘Pas nu zal duidelijk worden wat de impact is.’ De voorzitter van Domus Medica hoopt op een serieuze debat. ‘Een grondige hervorming en evaluatie dringt zich op.’

Wat er dan precies moet veranderen? ‘Er moeten dringend concrete handvaten aangereikt worden: wat moet er precies in het advies staan, hoe moet je er als arts mee om gaan? Er moet ook meer aandacht zijn voor hoe er moet omgegaan worden met druk van de familie, druk van de patiënt, hoe artsen moeten omgaan met rouwprocessen. Naast die tools moet ook gekeken worden of de rol van de commissie moet veranderen. Meer rechtsgrond voor de artsen is absoluut noodzakelijk. Veel van de problemen die tijdens het proces naar boven gekomen zijn, wisten we al achttien jaar. Dat schuldig verzuim van de samenleving moet weggewerkt worden. Het enige positieve aan dit proces is dat dit nu op een ernstige manier zal gebeuren.’

Volgens Van Giel is het niet onmiddellijk aan politici. ‘Die werken te polariserend. Het is aan professionals en patiëntenverenigingen om met een lijst aanbevelingen te komen. Het moet niet om een verstrenging of verzachting van de euthanasiewet gaan, goede uitvoering van de zorg moet centraal staan.’ De voorzitter is wel bezorgd. ‘Negatief aan dit proces is dat polarisatie in het debat vergroot is. We hebben net nood aan sereniteit.’

Leif-arts Patrick Wyffels: ‘Wet moet dringend geëvalueerd worden’

‘Dit is een enorme opluchting’, zegt ook Antwerps Leif-arts Patrick Wyffels. ‘Eerst en vooral voor de beklagde collega’s die het tien jaar moeilijk hebben gehad, maar ook voor de andere artsen. We kunnen verder met ons werk. De wet heeft stand gehouden, maar moet toch dringend geëvalueerd worden, bijvoorbeeld voor noodlijdende psychische patiënten.’

Er is de voorbije tien jaar ook al veel veranderd, benadrukt Wyffels. ‘We hebben sinds de wet van 2002 en de euthanasie van Tine Nys een parcours afgelegd. De facto is er vandaag al een

grotere controle dan tien jaar geleden: twee in plaats van één onafhankelijke psychiater, de behandelende psychiater én de huisarts die zich uitspreken over de uitbehandeling. Ik heb ook zeer veel vertrouwen in het werkveld. Dat artsen zich nog meer gaan indekken, is ook een evolutie ten goede.'

Toch heeft het proces een impact. 'Ondanks de vrijspraak is er bij verschillende artsen onrust. Sommigen trekken zich terug of zullen in de toekomst geen advies meer geven. Gaan mensen nu meer beroep doen op Leif-artsen? Het is koffiedik kijken naar waar we als samenleving met dit verdict gaan landen.'

[Ook de politiek denkt trouwens na over een evaluatie van de wetgeving.](#)

Voor Wim Distelmans, voorzitter van de federale euthanasiecommissie, is het duidelijk: [een evaluatie van de wet moet leiden naar een uitbreiding.](#) 'Wij zeggen dat al jaren. De wet kan verbeteren. Zeker op het gebied van de strafbepaling.' Zo staat niet in de wet wat er moet gebeuren als een arts een voorschrift uit de wet, zelfs het kleinste detail, niet naleeft. Distelmans denkt ook aan een uitbreiding in de richting van dementie en van verworven wilsonbekwaamheid.

https://www.standaard.be/cnt/dmf20200131_04829463